

Var finns pengarna?

- sammanställning av stöd och bidragsmöjligheter till åtgärder och insatser för att nå miljömålen

Omslag: Länsstyrelsen Västra Götalands län med illustration av Nowa kommunikation
Miljömålsillustrationer: Tobias Flygar

Uppdaterad september 2016

Tillsammans för miljön i Västra Götaland

Målet med denna sammanställning av stöd och bidrag är att underlätta för alla på kommuner, föreningar, vattenråd, företag, markägare och flertalet andra aktörer som vill arbeta med miljöförbättrande åtgärder. Sammanställningen ska ge en övergripande introduktion kring de stöd och bidrag som finns att söka och var man hittar mer detaljerad information. Sammanställningen har en mycket begränsad fokus på forsknings- och innovationsstöd.

För att få den senaste informationen är det viktigt att du alltid går vidare till de länkar vi hänvisar till då vi inte har möjlighet att uppdatera denna sammanställning mer än ett par gånger per år.

Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen hjälper gärna till med diskussioner kring vilka bidrag som kan vara lämpliga att söka för just de åtgärder du planerar. Generellt gäller att EU-medel kan kombineras med andra medel såsom statliga eller kommunala medel. Men vanligtvis kan inte olika statliga medel kombineras med varandra. Kontakta ansvarig myndighet för besked om vad som gäller för just det bidrag du är intresserad av.

I denna sammanställning lyfts endast de stöd som har en tydlig koppling till miljöåtgärder. Men glöm inte bort att många andra stöd har positiva miljöeffekter såsom bredbandsutbyggnad som minskar behovet av resande, och nybyggnation som redan från början investerar i bra energi -och värmehantering. Låt miljöhänsyn bli ett självklart arbetssätt i alla former av investeringar och projekt!

Kom gärna med förslag på förbättringar av denna sammanställning!

Ansvarig för samordning av sammanställningen:

Anna Ek, anna.ek@lansstyrelsen.se

010-22 44 869

Innehåll

1. STÖD SOM SÖKS VIA LÄNSSTYRELSEN.....	11
1.1. Klimatklivet.....	11
1.2. Stöd till solceller.....	11
1.3. Landsbygdsprogrammet.....	12
1.4. Bidrag till kalkning.....	14
1.5. Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA).....	14
1.6. Vattenåtgärdsanslaget (VÅGA).....	15
1.7. Särskilda projektmedel ur havs- och vattenmiljöanslaget.....	15
1.8. Kommunal planering i havet i statlig samverkan – KOMPIS.....	15
1.9. Havs- och fiskeriprogrammet.....	16
1.10. Fiskeavgiftsmedel.....	16
1.11. Efterbehandling av förorenade områden.....	17
1.12. Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder	17
1.13. Åtgärdsprogram hotade arter.....	18
1.14. Lokala naturvårdsprojekt (LONA).....	18
1.15. Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift).....	19
1.16. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och anläggningar.....	20
1.17. Nya Komet- skydd av skog.....	20
1.18. Kommande stöd under 2016.....	21
2. STÖD SOM SÖKS VIA VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN.....	22
2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016.....	22
2.2. Bidrag till miljöprojekt.....	22
2.3. Projektbidrag regionutveckling.....	23
2.4. Projektbidrag till kollektivtrafik.....	23
3. STÖD SOM SÖKS VIA SKOGSSTYRELSEN.....	24
3.1. Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (NOKÅS).....	24
3.2. Stöd för ädellövskogsbruk.....	24
3.3. Stöd för kompetensutveckling.....	25
3.4. Stöd för skogens miljövärden.....	25
3.5. Stöd för samarbete inom miljö.....	26
3.6. Nya Komet- skydd av skog.....	26
4. STÖD SOM SÖKS VIA BOVERKET.....	27
4.1. Bidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöer.....	27
4.2. Stöd till kulturlokaler.....	27
4.3. Stöd till utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden.....	28
5. STÖD SOM SÖKS VIA ENERGIMYNDIGHETEN.....	29
5.1. Stöd för energikartläggning i små och medelstora företag.....	29
5.2. Stöd till studier inför energieffektiva investeringar.....	29
5.3. Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	30
5.4. Planeringsbidrag.....	30
5.5. Elcertifikat.....	30

5.6.	Elbusspremie	31
6.	STÖD SOM SÖKS VIA HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN...	32
6.1.	Utlysning av medel till insatser inom fiskevården 2016	32
6.2.	Utlysning av medel till projekt för små avlopp	32
7.	STÖD SOM SÖKS VIA JORDBRUKSVERKET	33
7.1.	Havs- och fiskeriprogrammet.....	33
7.2.	Stöd till samarbete	33
7.3.	Innovationer i jordbruk, trädgård och rennäring - Europeiska innovationspartnerskapet, EIP	34
7.4.	Lokalt ledd utveckling	34
7.5.	Kompetensutveckling och rådgivning	34
8.	STÖD SOM SÖKS VIA NATURVÅRDSVERKET	35
8.1.	Projektmedel för ideella miljöorganisationer	35
8.2.	Stiftelsen Alvins fond för fågelskydd	35
8.3.	Batterifonden	36
8.4.	EU:s Miljöprogram LIFE+	36
8.5.	Innovationer för hållbara städer – stöd för spetstekniker och nya systemlösningar	37
9.	STÖD SOM SÖKS VIA SIDA	38
9.1.	Kommunikation Globala målen/Agenda 2030	38
10.	STÖD SOM SÖKS VIA TRAFIKVERKET	39
10.1.	Stadsmiljöavtal.....	39
11.	STÖD SOM SÖKS VIA ANDRA ORGANISATIONER	40
11.1.	Världsnaturfondens innovativa naturvård	40
11.2.	Naturskyddsföreningens miljöfond	40
11.3.	Naturskyddsföreningens energieffektiviseringsfond	41
11.4.	Naturskyddsföreningens investeringsfond.....	41
11.5.	Sportfiskarnas fiskevårdsfond och två andra fonder	41
	Sportfiskarnas fiskevårdsfond	41
	Abu Garcias Fiskevårdsfond	41
	Göte Borgströms stiftelse för fiske- och vattenvård	42
11.6.	Svensk våtmarksfond	42
11.7.	Anslag till friluftsliv	42
11.8.	Avfall Sverige	42
11.9.	Vätterns fiskevårdsfond	43
12.	EU-FONDER OCH -PROGRAM	44
12.1.	Interreg-program	44
	Interreg Sverige-Norge	44
	Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak	44
	Interreg North Sea Region (Nordsjöregionen)	44
	Interreg BSR Baltic Sea Region (Östersjöregionen)	45
	Interreg Europe (f d Interreg C)	45
	Urbact	45

Övriga Interregionala program – Espon och Interact.....	45
12.2. EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond	45
12.3. EEE-F: European Energy Efficiency Fund	46
13. MILJÖPRISER	47
14. STÖD SOM SÖKS VIA VINNOVA	48
15. EU och pengarna	49

Bidrag utifrån åtgärdsområden och miljö kvalitetsmål

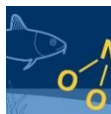
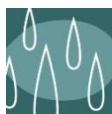
Klimat, luft och energi

- 1.1 Klimatklivet
- 1.2 Stöd till solceller
- 1.3 Landsbygdsprogrammet
- 1.15 Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift)
- 1.18 Kommande stöd under 2016
- 2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016
- 2.2. Bidrag till miljöprojekt
- 2.3. Projektbidrag regionutveckling
- 2.4 Projektbidrag till kollektivtrafik
- 4.1 Bidrag för att rusta upp skollokaler
- 4.2 Stöd till kulturlokaler
- 5.1 Stöd för energikartläggning i små och medelstora företag
- 5.2 Stöd till studier inför energieffektiva investeringar
- 5.3 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energi
- 5.4 Planeringsbidrag
- 5.5 Elcertifikat
- 7.2 Stöd till samarbete
- 7.3 Innovationer i jordbruk och trädgård
- 7.4 Lokalt ledd utveckling
- 7.5 Kompetensutveckling och rådgivning
- 8.1 Projektmedel för ideella miljöorganisationer
- 8.4 EU:s Miljöprogram LIFE+
- 9.1 Kommunikation globala målen
- 10.1 Stadmiljöavtal
- 11.1 Världsnaturfondens innovativa naturvård
- 11.3 Naturskyddsföreningens energieffektiviseringsfond
- 11.4 Naturskyddsföreningens investeringsfond
- 11.8 Avfall Sverige
- 12.1 Interreg-program
- 12.2 EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond
- 12.3 EEE-F: European Energy Efficiency Fund

Vattendrag, sjöar, hav och grundvatten (+kulturmiljö)

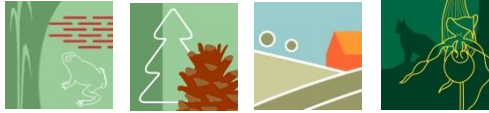

- 1.3. Landsbygdsprogrammet
- 1.4. Bidrag till kalkning
- 1.5. Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)
- 1.6. Vattenåtgärdsanslaget (VÅGA)
- 1.7. Särskilda projektmedel ur havs- och vattenmiljöanslaget
- 1.8. Kommunal planering i statlig samverkan – KOMPIS
- 1.9. Havs- och fiskeriprogrammet
- 1.10. Fiskeavgiftsmedel
- 1.11. Efterbehandling av förorenade områden
- 1.12. Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder
- 1.13. Åtgärdsprogram hotade arter
- 1.14. Lokala naturvårdsprojekt (LONA)
- 1.15. Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift)
- 1.16. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och anläggningar
- 2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016
- 2.2. Bidrag till miljöprojekt
- 2.3. Projektbidrag regionutveckling
- 3.1. Natur och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (NOKÅS)
- 3.3. Stöd för kompetensutveckling
- 3.4. Stöd för skogens miljövärden
- 3.5. Stöd för samarbete inom miljö
- 6.1. Utlysning av medel till insatser inom fiskevården
- 6.2. Utlysning av medel till projekt för små avlopp
- 7.1. Havs- och fiskeriprogrammet
- 7.2. Stöd till samarbete
- 7.3. Innovationer i jordbruk och trädgård
- 7.4. Lokalt ledd utveckling
- 7.5. Kompetensutveckling och rådgivning
- 8.1. Projektmedel för ideella miljöorganisationer
- 8.2. Stiftelsen Alvins fond för fågelskydd
- 8.3. Batterifonden
- 8.4. EU:s Miljöprogram LIFE+
- 9.1. Kommunikation globala målen
- 11.1. Världsnaturfondens innovativa naturvård
- 11.2. Naturskyddsföreningens miljöfond
- 11.5. Sportfiskarnas fiskevårdsfond och två andra fonder
- 11.6. Svensk våtmarksfond
- 11.7. Anslag till friluftsliv
- 11.8. Avfall Sverige
- 11.9. Vätterns fiskevårdsfond
- 12.1. Interreg-program
- 12.2. EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond

Skogen och odlingslandskapet (+ kulturmiljö)

- 1.3. Landsbygdsprogrammet
- 1.11. Efterbehandling av förorenade områden
- 1.12. Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder
- 1.13. Åtgärdsprogram hotade arter
- 1.14. Lokala naturvårdsprojekt (LONA)
- 1.15. Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift)
- 1.16. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och anläggningar
- 1.17. Nya Komet- skydd av skog
- 2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016
- 2.2. Bidrag till miljöprojekt
- 2.3. Projektbidrag regionutveckling
- 3.1. Natur och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (NOKÅS)
- 3.2. Stöd för ädellövskogsbruk
- 3.3. Stöd för kompetensutveckling
- 3.4. Stöd för skogens miljövärden
- 3.5. Stöd för samarbete inom miljö
- 3.6. Nya Komet- skydd av skog
- 7.2. Stöd till samarbete
- 7.3. Innovationer i jordbruk och trädgård
- 7.4. Lokalt ledd utveckling
- 7.5. Kompetensutveckling och rådgivning
- 8.1. Projektmedel för ideella miljöorganisationer
- 8.2. Stiftelsen Alvins fond för fågelskydd
- 8.3. Batterifonden
- 8.4. EU:s Miljöprogram LIFE+
- 9.1. Kommunikation globala målen
- 11.1. Världsnaturfondens innovativa naturvård
- 11.6. Svensk våtmarksfond
- 11.7. Anslag till friluftsliv
- 11.8. Avfall Sverige
- 12.1. Interreg-program
- 12.2. EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond

Bebyggd miljö

- 1.3. Landsbygdsprogrammet
- 1.11. Efterbehandling av förorenade områden
- 1.12. Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder
- 1.15. Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift)
- 1.16. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och anläggningar
- 2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016
- 2.2. Bidrag till miljöprojekt
- 2.3. Projektbidrag regionutveckling
- 2.4. Projektbidrag till kollektivtrafik
- 4.1. Bidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöer
- 4.2. Stöd till kulturlokaler
- 4.3. Stöd till utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden
- 7.2. Stöd till samarbete
- 7.4. Lokalt ledd utveckling
- 7.5. Kompetensutveckling och rådgivning
- 8.4. EU:s Miljöprogram LIFE+
- 9.1. Kommunikation globala målen
- 10.1. Stadsmiljöavtal
- 11.1. Världsnaturfondens innovativa naturvård
- 11.3. Naturskyddsföreningens energieffektiviseringsfond
- 11.8. Avfall Sverige
- 12.1. Interreg-program
- 12.2. EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond

1. STÖD SOM SÖKS VIA LÄNSSTYRELSEN

1.1. Klimatklivet

 Syftet är att minska utsläppen av växthusgaser. Länsstyrelsen Västra Götaland har fått i uppdrag att i samverkan med Naturvårdsverket och andra centrala myndigheter hantera stödet. Det nya stödet är en del av regeringens satsning på klimatfrågorna.

Sökande: Alla förutom privatpersoner kan söka medel, till exempel kommuner, företag, landsting, organisationer och stiftelser.

Stödet: Stödet infördes 2015 och satsningen pågår till 2020, med totalt ca 3 miljarder kronor. Medfinansiering krävs inte för stöd som utbetalas enligt [de minimis-förordningen](#) (högst 200 000 euro).

Exempel på åtgärder: Åtgärder som kan få stöd är konkreta klimatåtgärder som ger en stor klimatnytta per investerad krona. Stöd inom dessa områden kan till exempel vara:

- Transporter – insatser för att byta trafikslag och utbyggnad av laddinfrastruktur.
- Energi – genom återvinning av energi, satsningar på förnybar energi, fjärrvärme- och kylsystem.
- Jordbruket – genom minskade utsläpp.
- Industri – genom minskade utsläpp och effektivare energianvändning.

Information hos [Länsstyrelsen](#)

Information hos [Naturvårdsverket](#)

1.2. Stöd till solceller

 Regeringen avsätter en summa pengar för investeringsstöd till solceller. Energimyndigheten fördelar sedan dessa till länsstyrelserna i landet. Sökanden lämnar in ansökningar till Länsstyrelsen via Boverkets portal, men det går även per post. Stödet omfattar installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solel/solvärmehybridssystem.

Sökande: Stödet ges till alla typer av aktörer, både företag och offentliga organisationer samt privatpersoner.

Stödet: Stödnivån från och med den 1 januari 2015 är maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigade installationskostnaderna. Stödet kan inte kombineras med ROT-avdraget.

Exempel på åtgärd: Stödet gäller alla typer av elnätsanslutna solcellssystem.

Information hos [Länsstyrelsen](#)

Information hos [Energimyndigheten](#)

1.3. Landsbygdsprogrammet

EU har en gemensam jordbruks-, landsbygds- och fiskepolitik för åren 2014-2020. Jordbruksverket ansvarar för det svenska Landsbygdsprogrammet. Landsbygdsprogrammet finansieras gemensamt av Sverige och EU och hanterar drygt 32 miljarder kronor under kommande period. Genom stöd och bidrag ska programmet skapa förutsättningar för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Jordbruksverket fördelar medel till länsstyrelserna som i sin tur hanterar ansökningar och fördelar bidrag utifrån respektive läns regionala handlingsplan. Länsstyrelsens uppgift är att se till att landsbygdsprogrammets verktygslåda gör så stor nytta som möjligt i vårt län. Andra delar av Landsbygdsprogrammet söka via Jordbruksverket.

Landsbygdsprogrammet är mycket omfattande, och här lyfts endast de delar som har en tydlig koppling till miljöåtgärder. Men glöm inte bort att många andra stöd har positiva miljöeffekter såsom bredbandsutbyggnad som minskar behovet av resande och nybyggnation som redan från början investerar i bra energi- och värmehantering. Låt miljöhänsyn bli ett självklart arbetssätt i alla former av investeringar och projekt!

Sökande: Till största del landsbygdsföretagare som till exempel lantbruks-, trädgårds- och landsbygdsföretag.

Åtgärder för miljön i landsbygdsprogrammet 2014-2020:

[Företagsstöd-Investeringsstöd för energi och klimat:](#) energieffektivisering, energi-grödor, minskade utsläpp av växthusgaser, investeringar i förnybar energi och investering i biogas.

[Företagsstöd- Investeringar för att öka konkurrenskraften inom jordbruk s-och trädgårdsföretag:](#) specialutrustning för precisionsgödsling och investeringar i markvård, exempelvis strukturkalkning.

[Projektstöd- Utveckling av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet:](#) stödet ska bidra till att natur- och kulturmiljöer bevaras och utvecklas samt blir tillgängliga för allmänheten. Insatsen har två inriktningar: utveckling av natur- och kulturmiljöer och utveckling av kulturhistoriska byggnader.

[Projektstöd- Stöd till regional utveckling:](#) verksamhet som kan ge effekter på tillväxten på kortare och längre sikt.

[Projektstöd- Investeringar i rekreation och turism:](#) skapa badplatser eller leder för vandring och cykling. Syftet med stödet är att skapa möjligheter till rekreation för allmänheten.

[Miljöinvesteringar – Stängsel mot rovdjur:](#) För att förebygga rovdjursangrepp på tamdjur kan länsstyrelserna bevilja stöd för att sätta upp rovdjursavvisande stängsel. Insatsen stängsel mot rovdjur är viktig för att kunna hålla betande djur även i områden med stora rovdjur.

[Miljöinvesteringar- Engångsröjning av betesmark och slåtteräng:](#) definierade röjningsåtgärder under en säsong på mark som tidigare varit brukad som betesmark eller slåtteräng.

Miljöinvesteringar- Förbättrad vattenkvalitet: installation av kalkfilterbrunnar, åtgärder för att minska erosion, skapa fri vandringsvägar, skapa nya biotoper längs med och i vattnet.

Miljöinvesteringar-Anlägga och restaurera våtmarker och dammar: anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald samt anlägga och restaurera våtmarker och dammar för att förbättra vattenkvalitet.

Miljöinvesteringar- Anlägga tvåstegsdiken: Ej på webben ännu. Du kan få stöd för att anlägga tvåstegsdiken. Syftet är att förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar vattendrag och hav genom att hålla kvar växtnäringssämnen. Syftet är också att bevara och förstärka biologisk mångfald som mår bra av vatten i landskapet.

Miljöinvesteringar- Reglerbar dränering: Ej på webben ännu. Du kan få stöd för att installera särskilda dämningbrunnar för att reglera grundvattennivån på din åkermark. Syftet är att minska läckage av kväve som transporteras med vattnet.

Jordbrukarstöd- Miljöersättningar: bevara och förstärka betesmarkernas och slåtterängarnas natur- och kulturmiljövärden, restaurera betesmarker och slåtterängar, ha hotade husdjursraser, ha skyddszoner, skötsel av våtmarker och dammar och åtgärder för minskat kväveläckage. Även stöd för ekologisk produktion och kompensationsbidrag är delar av jordbrukarstöden.

Jordbrukarstöd- Förgröningsstöd och ekologiska fokusarealer: som ekologiska fokusarealer räknas träda samt delar av salix, obrukade fältkanter på åkermark, ärter, bönor, klöverfrö och insädd av vall.

För att hålla dig uppdaterad om vad som gäller är det viktigt att söka information löpande på Jordbruksverkets och Länsstyrelsens webbsidor:

En del av jordbrukarstöden är inte en del av landsbygdsprogrammet men är en del av EUs gemensamma jordbrukspolitik. Gårdsstöd, förgröningsstöd och nötkreatursstöd är exempel på detta.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Jordbruksverket](#)

1.4. Bidrag till kalkning

 Målet med kalkningen är att försurade sjöar och vattendrag ska få tillbaka väl fungerande ekosystem med en naturlig flora och fauna. Länsstyrelsen fördelar årligen bidrag till kalkning som vanligtvis sker i kommunal regi. Bara i Västra Götalands län fördelas mer än 20 miljoner kronor årligen som bidrag till kalkning. Huvudmannen (mottagaren av bidraget) beställer och utför kontroll av kalkspridningen.

Sökande: Länsstyrelser, kommuner.

Stöd: Endast inom åtgärdsområden för försurning, 85 eller 100 procent bidrag. 100 procent bidrag ges till särskilt värdefulla områden medan övriga åtgärdsområden delfinansieras av huvudmannen med resterande 15 procent.

Exempel på åtgärder: Kalkning av försurade vatten.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

1.5. Lokala vattenvårdsprojekt (LOVA)

 Målet är att minska närsaltsbelastningen till havet samt bidra till miljövänligare fritidsbåttrafik. Prioriterade åtgärder är båtbottevättar, kretsloppsanpassning av avloppsanläggningar, framtagande av underlag för VA-planering och strukturkalkning.

Sökande: Kommuner och ideella organisationer.

Stöd: Högst 50%. Medfinansiering krävs. Ett eller flerårigt.

Exempel på åtgärder:

- Anläggande av båtbottevättar i hamnar
- VA-planering, dagvattenhantering
- Kretsloppsanpassning av avloppsanläggningar
- Strukturkalkning
- Nyöppnande av vägbankar

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

1.6. Vattenåtgärdsanslaget (VÅGA)

 Årligen avsätter Länsstyrelsen en del av medlen från havs- och vattenmiljöanslaget till vatten- och fiskevårdsprojekt. Fördelningen av dessa så kallade VÅGA-medel sker genom ett tvärsektorielt arbete där det prioriteras vilka av de ansökta åtgärderna som ska beviljas medel. VÅGA inkluderar tidigare ansökningar för biologisk återställning och fiskevård.

Följande miljö kvalitetsmål är prioriterade vid fördelning av VÅGA-medel 2015-2016:

- Levande sjöar och vattendrag Ingen övergödning
- Ingen övergödning
- Hav i balans samt levande kust och skärgård

Projektförslagen ska ligga i linje med länsstyrelsens prioriterade åtgärder och/eller prioriterade geografiska områden enligt [länsstyrelsens åtgärdsplan](#) kapitel 8, 14, 17, 19 och 20.

Sökande: Länsstyrelse, kommuner och ideella organisationer.

Stöd: Projekt med annan medfinansiering prioriteras.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

1.7. Särskilda projektmedel ur havs- och vattenmiljöanslaget-

 Under 2015-2016 kan länsstyrelserna även ansöka om medel till särskilda åtgärdsprojekt från havs- och vattenmiljöanslaget. Syftet är att ge länsstyrelserna en möjlighet att genomföra ett begränsat antal större projekt för att stimulera lokalt åtgärdsarbete (ett- eller fleråriga). Ta gärna kontakt med din länsstyrelse om du har projektidéer som kan resultera i denna typ av projekt. Ansökningar från länsstyrelserna hanteras av Havs- och vattenmyndigheten.

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

1.8. Kommunal planering i havet i statlig samverkan – KOMPIS

 Bidraget ska stödja och förstärka kommunernas arbete med översiktsplanering i havet (både förberedande arbete och genomförande). Målet är att skapa en så bra samverkan som möjligt mellan kommuner, och mellan stat och kommuner. Länsstyrelsen är ansvarig för utlysning och prövning av ansökningar från kommunerna.

Sökande: kustkommuner.

Stöd: 50% av projektkostnaden.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

1.9. Havs- och fiskeriprogrammet

 EU har en ny gemensam jordbruks-, landsbygds- och fiskeripolitik för åren 2014-2020. Jordbruksverket är ansvarig myndighet för att utveckla det nya havs- och fiskeriprogrammet. Havs- och fiskeriprogrammet 2014 - 2020 består av stöd för att dels utveckla ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske och vattenbruk i Sverige och dels genomföra en del av den integrerade havspolitikerna och olika EU-miljödirektiv. Vissa delar söks från Länsstyrelsen och andra via Jordbruksverket.

Havs- och fiskeriprogrammet är mycket omfattande, och här lyfts endast de delar som har en direkt koppling till miljöåtgärder. Men glöm inte bort att många andra stöd har positiva miljöeffekter. Låt miljöhänsyn bli ett självklart arbetssätt i alla former av investeringar och projekt!

Följande stöd med miljöinriktning söks via Länsstyrelsen:

[Företagsstöd- Investeringar inom fiske:](#) För dig som vill begränsa fiskets inverkan på havsmiljön. Exempelvis selektiva redskap, utrustning för att avskaffa utkast genom att man undviker och minskar oönskade fångster, utrustning som bidrar till att minska fiskets inverkan på havsmiljön

[Företagsstöd- Miljöinvesteringar i vattenbruk:](#) För dig som vill göra investeringar som motverkar negativ miljöpåverkan. Exempelvis investera så att den negativa inverkan på miljön minskar eller så att de positiva effekterna på miljön och resurseffektiviteten ökar, eller investera i slutna vattenbrukssystem, där vattenbruksprodukter odlas i slutna recirkulerande system och därigenom minimerar vattenanvändningen.

Flertalet stöd ur havs- och fiskeriprogrammet handläggs istället av Jordbruksverket och finns sammanställda under det kapitlet. Det är viktigt att söka information löpande på Jordbruksverkets och Länsstyrelsens webbsidor.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Jordbruksverket](#)

1.10. Fiskeavgiftsmedel

 När tillstånd för en vattenverksamhet meddelas beslutas det oftast om villkor som verksamhetsutövaren ska följa. Villkorens syfte är att minska de verkningar som verksamheten har på miljön. Vid prövning i miljödomstolen av vattenverksamheter enligt miljöbalken kan domstolen i vattendom föreskriva fiskeavgifter som kompensation för fiskeskada. Dessa s.k. särskilda fiskeavgifter kan användas för fiskevårdsåtgärder i det berörda vattenområdet eller i angränsande vattendrag om inte annat anges i domen. Bestämmelser om fiskeavgiftsmedel finns i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet och förordningen (1998:928) om bygge- och fiskeavgifter. Länsstyrelsen administrerar och beslutar om utbetalning av medel.

Sökande: I vattendomen eller föreläggandet anges vad pengarna får användas till och i vilket vattenområde medlen får nyttjas. Ansökan görs till Länsstyrelsen, och alla kan ansöka.

Stöd: Stödet varierar beroende på villkoren i domen eller föreläggandet.

Exempel på åtgärder: I vattendomen eller föreläggandet anges vad pengarna får användas till och i vilket vattenområde medlen får nyttjas. Exempelvis används medlen till fiskvägar och biotopvård.

Det finns fiskeavgiftsmedel i flertalet av länets avrinningsområden. Information om var det finns fiskeavgiftsmedel, villkoren som står i domarna samt hur du söker får du hos [fiskevårdsansvariga på länsstyrelsen](#).

1.11. Efterbehandling av förorenade områden

Naturvårdsverket ansvarar för bidraget för efterbehandling av förorenade områden och beviljar bidragsansökningar för utredningar och efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden. Föroreningarna kan finnas i både mark och sediment, och föroreningar kan komma att sprida sig till vattenmiljön. Att minska och förebygga den kemiska påverkan på vattnet är därför ett viktigt skäl för arbetet med efterbehandling av förorenade områden.

Sökande: Kommunerna söker bidrag hos länsstyrelserna. Länsstyrelserna i sin tur ansöker om bidrag hos Naturvårdsverket.

Exempel på åtgärder:

- Behandling av lämningar från till exempel kemisk industri, träimpregnering, massa- och pappersindustri, varv, glasbruk, gruvhantering och kemtvättar.
- Föroreningar i både mark och sediment. Behandlingsmetoderna varierar.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

1.12. Bidrag för sanering av förorenade områden för att bygga bostäder

Naturvårdsverket administrerar den nya satsningen som regeringen gör på sanering av mark i anslutning till bostadsbyggande. Det finns ett behov av fler bostäder. Samtidigt finns det förorenade områden där efterbehandlingskostnaderna är så stora att det är för dyrt att bygga bostäder.

Regeringen har avsatt 300 miljoner kronor för 2016 och 2017, samt 200 miljoner kronor från 2018 och framåt på att stödja sanering av mark i anslutning till bostadsbyggande. Syftet är att skapa förutsättningar för fler bostäder samtidigt som riskerna med föroreningarna som påverkar människors hälsa och miljön reduceras. Framst kommer områden där hyresrätter ska uppföras att prioriteras för bidrag.

Detaljplaneläggning kommer att vara en viktig faktor för bidrag. Den nya satsningen kommer att löpa parallellt med det nuvarande statsstödet för efterbehandling av förorenade områden och en separat bidragsförordning reglerar hur den nya delen av anslaget får användas.

Vid denna upplaga var allt inte klart angående detta stöd. Kontakta Per Olsson på Länsstyrelsen 010- 224 5464 för att få mer information om stödet.

[Information hos Naturvårdsverket](#)

1.13. Åtgärdsprogram hotade arter

Naturvårdsverket har huvudansvar för satsningen åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), och Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för de akvatiska arterna. Länsstyrelserna koordinerar programmen regionalt och nationellt, genomför åtgärder och analyserar det pågående arbetet. ArtDatabanken fungerar som kunskapsstöd främst vid framtagande av nya åtgärdsprogram och revidering av utgångna. Totalt omfattar satsningen drygt 200 program och cirka 400 arter. En del program rör livsmiljöer för flera arter. Till 2015 är målet att andelen hotade arter i Sverige ska ha minskat med 30 procent jämfört med år 2000.

Sökande: Länsstyrelserna får varje år bidrag från Naturvårdsverket (terrestra program) och från Havs- och vattenmyndigheten (akvatiska program) för att ta fram och genomföra åtgärdsprogrammen. Länsstyrelsens prioritering styr medlen.

Stöd: Kostnaderna för föreslagna åtgärder finns estimerade i bilaga 1 till åtgärdsprogrammet för hotade arter. Åtgärder finansieras/medfinansieras även genom de riktade bidrag länsstyrelserna erhåller för kalkning, restaurering av vattendrag, fiskevård, m fl sakområdesbidrag, även medfinansiering av medel från EU, andra myndigheter och aktörer.

Exempel på åtgärder:

- Nyskapande av livsmiljöer eller restaurering
- Populationsförstärkande åtgärder
- Utbildning
- Inventeringar
- Informationsspridning

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

1.14. Lokala naturvårdsprojekt (LONA)

Naturvårdsverket ansvarar för den lokala naturvårdssatsningen (LONA). Syftet är att stimulera kommunernas och ideella föreningars långsiktiga naturvårdsengagemang. Nyckelord för satsningen är naturvårdsnytta, lokala initiativ och lokal drivkraft, friluftsliv, samverkan och partnerskap, folkhälsa, tätortsnära natur och tillgång till denna.

Sökande: Kommuner och intresseorganisationer. Kommuner kan ansöka om LONA-bidrag, men även intresseorganisationer kan anmäla projekt. Projekten genomförs antingen i kommunens egen regi eller av en lokal aktör som tecknat avtal med kommunen. Det är alltid kommunen som är ansvarig, från ansökan fram till slutrapportering. Naturvårdsverket fördelar årligen medel till länsstyrelserna som beslutar om bidrag till kommunerna. Kommunen ansöker hos länsstyrelsen i det län projektet i huvudsak ska bedrivas.

Stöd: Bidrag uppgår normalt till högst 50 % av bidragsberättigat belopp.

Exempel på åtgärder:

- Kunskapsuppbyggnad
- Framtagande av underlag, till exempel kommunala naturvårdsprogram
- Områdesskydd
- Vård och förvaltning av områden, naturtyper och arter inklusive åtgärder som främjar friluftsliv i natur- och kulturmiljö
- Restaurering av områden, naturtyper och bestånd av arter
- Information, folkbildning och annan kunskapspridning

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

1.15. Bygdemedel (bygdeavgiftsmedel/bygdeavgift)

Bygdemedel är en ersättning som vattenkraftsföretagen är ålagda att inbetala i samband med regleringen av de stora älvarna, för att minska eller gottgöra sådana skador som regleringen orsakat den berörda bygden. Närmare bestämmelser om detta finns i miljöbalken (1998:808) samt lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812). Sedan medel har avsatts för reglering av oförutsedda skador kan den årliga bidragssumman i övrigt användas för ändamål som främjar näringsliv eller service i bygden eller annars är till nytta för denna. Miljödomstolarna beslutar i ärenden som gäller skadeersättning och länsstyrelserna om användningen i övrigt.

Sökande: Det är den bygd som berörs av vattenföretaget eller anläggningar för detta som kan söka bidrag. Medel för investeringar kan sökas av ideella föreningar med verksamhet i den kommun som gränsar till vattendragen och sjöarna (se nedan). Ansökan görs hos Länsstyrelsen. Följande kommuner har bygdeavgiftsmedel:

- Vänerns fond: Alla kommuner som gränsar mot Vänern
- Fegens fond: Svenljunga kommun
- Åsundens fond: Ulricehamns kommun
- Skåpanäsfallet: Svenljunga kommun
- Östra Silens fond: Bengtsfors kommun
- Stråkens fond: Tidaholms kommun

Stöd: Stödsatserna är varierande.

Exempel på åtgärder: Reparationer/investeringar i byggnader, förbättringar av idrottsanläggningar, och inköp av fast utrustning. I vårt län går medel även bl.a. till laxfond Vänern.

Kontakt angående bygdeavgiftsmedel på Länsstyrelsen Västra Götaland:
Lena Davidsson 010-224 55 93 på Landsbygdsavdelningen.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

1.16. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och anläggningar

Att vårda kulturmiljöer är en viktig del av flera miljö kvalitetsmål. Hos Länsstyrelsen kan ni söka ett mindre bidrag för att bevara värdefulla miljöer och anläggningar. För att bebyggelse ska behålla sitt kulturhistoriska värde är det viktigt att vård och underhåll samt ombyggnader sker utifrån de enskilda husens förutsättningar. Det är också viktigt att använda kulturhistoriskt riktiga material och metoder för att ta tillvara på byggnadernas karaktär och utseende samtidigt som man värnar om de traditionella hantverken.

Sökande: Enskilda personer, kommuner, stiftelser och bolag kan ansöka hos Länsstyrelsen om ett statligt bidrag för att vårda kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, ett så kallat byggnadsvårdsbidrag.

Stöd: Upprustning som blir dyrare än normalt kan delvis finansieras genom bidraget, man kan få 50–90 procent av den överkostnad som är kulturhistoriskt motiverad. I första hand utgår bidrag till den skyddade bebyggelsen och för ett långsiktigt bevarande.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

1.17. Nya Komet- skydd av skog

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen i länet satsar tillsammans på att inspirera markägare att själva ta initiativ till skydd av värdefull skog. Markägare ska nu lättare kunna få hjälp med att bedöma värdefull natur på sin mark som kan skyddas formellt. Med formellt skydd menas att ett område skyddas som naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. Som skogsägare känner du din skog och dess värden. Din kännedom är ett värdefullt komplement till Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens kunskap. Detta är en möjlighet för dig som vill vara säker på att din skog finns kvar så att kommande generationer får njuta av den och samtidigt bidrar du till att bevara en värdefull miljö. Dessutom får du ekonomisk ersättning. Detta är en fortsättning och vidareutveckling av vad som tidigare kallades Komet.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

1.18. Kommande stöd under 2016

1. Investeringsstöd för byggande av klimatsmarta hyresrätter med rimliga hyror förväntas träda i kraft under hösten 2016.

Kontakt Maria Larsson Samhällsavdelningen 010-22 44 795.

2. Upprustning och energieffektivisering av miljonprogrammet

Stödet träder i kraft den 1 oktober 2016 och uppgår till 800 miljoner kronor för 2016. Fastighetsägare söker stödet hos Länsstyrelsen i det län fastigheten är belägen

Kontakt Maria Larsson Samhällsavdelningen 010-22 44 795.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Boverket](#)

2. STÖD SOM SÖKS VIA VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland (VG2020) är ett gemensamt politiskt styrdokument och en vägvisare för hela Västra Götalands utveckling fram till år 2020 och för att uppfylla målen i Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Det finns i linje med VG2020 särskilda handlingsprogram inom en rad områden för arbetet med utmaningarna för långsiktigt hållbar utveckling inom Västra Götaland.

[Ingångssida för de stöd som administreras av Västra Götalandsregionen](#)

[VG2020, strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020](#)

2.1. Handlingsprogram för hållbar utveckling 2013-2016

Västra Götalandsregionen har inom området regional utveckling tagit fram flera särskilda handlingsprogram för perioden 2013-2016 för arbetet med tillväxt och hållbar utveckling.

Dessa handlingsprogram anger inriktningen och styr Västra Götalandsregionens prioriteringar av insatser och stöd. Syftet är att stimulera till en mångfald av idéer och lösningar på kort men också på lång sikt. Miljönämnden, regionutvecklingsnämnden och kollektivtrafiknämnden investerar tillsammans medel för olika utvecklingsprojekt med koppling till Västra Götaland.

Handlingsprogrammen kopplade till VG2020 (länk ovan) styr inriktningen för stöd till projekt 2013-2016:

- Hållbar energi
- Hållbara transporter
- Internationella forsknings- och innovationssamarbeten
- Life science
- Livsmedel och gröna näringar
- Resurseffektiva och giftfria produkter och tjänster

[Information om alla handlingsprogram hos Västra Götalandsregionen.](#)

2.2. Bidrag till miljöprojekt

Miljönämnden kan medfinansiera utvecklingsprojekt med miljöinriktning enligt VG2020 och sina riktlinjer för miljöprojekt. Miljönämnden kan också besluta om finansiering för överenskommelser inom arbetet med klimatstrategi för Västra Götaland.

Miljönämnden beviljar särskilt stöd till insatser i delregionerna inom området "En region som tar globalt" ansvar i VG2020. Miljönämnden kan också bevilja stöd för förstudier för till exempel ansökningar om EU-medel.

Stöd kan också beviljas till miljöinriktade projekt eller examensarbeten inom Västra Götalandsregionens egen organisation.

Sökande: alla

Kontakta ansvarig handläggare på VGR som stödjer ditt arbete med ansökan.

[Information hos Västra Götalandsregionen](#)

2.3. Projektbidrag regionutveckling

Regionutvecklingsnämnden kan bevilja projektmedel till projekt som bidrar till tillväxt och hållbar utveckling i Västra Götaland och som ligger i linje med VG2020.

Regionutvecklingsnämndens arbete är långsiktigt och inriktat på att stimulera entreprenörskap och företagande, stärka innovationer och kunskapsöverföring till små och medelstora företag, öka tillgången till riskkapital och skapa sam-arbeten och utveckling i företagsnätverk och kluster samt stärka transportinfrastrukturen.

Regionutvecklingsnämnden kan också bevilja stöd för förstudier för till exempel ansökningar om EU-medel.

Sökande: alla

Kontakta ansvarig handläggare på VGR som stödjer ditt arbete med ansökan.

[Information hos Västra Götalandsregionen](#)

2.4. Projektbidrag till kollektivtrafik

En del av handlingsprogrammet för hållbara transporter är direkt avsett för projekt som direkt eller indirekt gynnar kollektivtrafikens utveckling, inom de prioriterade områdena:

- Energieffektiv transportteknik
- Förnybara drivmedel
- Samhällsplanering och överflyttning (inklusive transporteffektivitet)

Landsbygds- och skärgårdsområden behöver ibland mer flexibla lösningar än vad linjelagd kollektivtrafik förmår att erbjuda.

För byalag eller kommuner finns möjlighet att genom stöd från kollektivtrafiknämnden utveckla nya, smarta, flexibla lösningar som ökar tillgängligheten på landsbygd och i skärgård, till exempel för att lösa samåkning för att underlätta arbetspendling eller öka tillgängligheten till turistmål.

Sökande: alla

Stöd: Västra Götalandsregionen kan finansiera ett projekt med upp till 50%.

Kontakta ansvarig handläggare på VGR som stödjer ditt arbete med ansökan.

[Information hos Västra Götalandsregionen](#)

3. STÖD SOM SÖKS VIA SKOGSSTYRELSEN

3.1. Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (NOKÅS)

Stödets syfte är natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen för att be-rika skogsmiljöer av allmänt intresse. Målet är att bevara naturvärden och spara kulturmiljöer. Bidrag kan lämnas till åtgärder som gynnar växter och djur samt äldre kulturmiljöer, men också till landskapsbild och friluftsliv.

Sökande: Skogsägare eller den som ska utföra åtgärderna. Ta kontakt med din skogskonsulent på distriktet där du bor eller har din skog för att få hjälp med att göra en ansökan.

Stöd: ofta 70 % av godkänd kostnad.

Exempel på åtgärder: Åtgärder som gynnar biologisk mångfald, biologiskt kulturarv, vattenmiljöer eller äldre kulturmiljöer.

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

3.2. Stöd för ädellövskogsbruk

Stödets syfte är att kompensera markägare för de högre kostnader som upp-står vid föryngring av ädellövskog. Ädellövskog är ett bestånd som till minst 70 procent utgörs av lövträd och av ädla lövträd till minst 50 procent och vars areal är minst ett halvt hektar. Med ädla träd avses alm, ask, avenbok, bok, ek, fågelbär, lind och lönn. Stödet prioriteras i första hand till föryngring av befintliga ädel-lövskogar, annan vård än röjning av plantskog eller ungskog i ädellövskog eller bestånd som anlagts med syfte att skapa ädellövskog och åtgärder för att skapa ädellövskog på ett annat ställe inom en brukningsenhet enligt 25§ i skogsvårdsla-gen.

Sökande: Skogsägare eller ombud.

Stöd: varierar med åtgärd.

Exempel på åtgärder:

- markberedning
- stängselmaterial och stängsling
- plantkostnad och plantering
- hjälpplantering
- gräsrensning
- röjning
- nedtagning av stängsel

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

3.3. Stöd för kompetensutveckling

Stödet är en del av Landsbygdsprogrammet 2014-2020 och öppnades för ansökningar i januari 2016. Det stödjer insatser inom kunskapsöverföring och information som bidrar till ett hållbart skogsbruk. Prioriterade ämnesområden:

- Förebygga effekter av klimatpåverkan
- Skogens påverkan på vatten
- Motverka markskador inom skogsbruk
- Skogsskötsel med hänsyn till miljö- och sociala värden samt kulturmiljön
- Minskad försurning
- Viltstam i balans
- Ökad biologisk mångfald i skogen

Sökande: företag eller organisationer som anordnar kompetensutveckling.

Exempel på åtgärder: vid tiden för denna sammanställning utlystes kompetensutveckling och informationsinsatser för att motverka markskador inom skogsbruket. Varje utlysning har ett visst tema som annonseras på Skogsstyrelsens webbplats.

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

3.4. Stöd för skogens miljövärden

Stödet är en del av Landsbygdsprogrammet 2014-2020 och öppnades för ansökningar i januari 2016. Den som är intresserad av att söka stödet kommer att erbjudas rådgivning av Skogsstyrelsen.

Sökande: Stödet riktar sig till dig som vill utveckla natur- och kulturvärden i skogen. Du som äger skogsmark eller har markägarens tillstånd kan söka det här stödet.

Stöd: Stödet betalas ut i form av fasta ersättningar för åtgärder som förbättrar skogsekosystemens återhämtningsförmåga och miljövärde.

Exempel på åtgärder:

- Naturvårdsbränning
- Gallra fram ädellöv eller lövrik skog
- Rensa kulturmiljöer
- Skapa våtmark i skog
- Sköta natur- och kulturmiljöer
- Röja och rensa stenmur

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

3.5. Stöd för samarbete inom miljö

Stödet är en del av Landsbygdsprogrammet 2014-2020 och främjar samarbete inom miljö med landskapsperspektiv för ökad konkurrenskraft i skogen. Den första utlysningen görs i mars 2016.

Prioriterade områden är:

- Samarbete kring adaptiv skogsskötsel
- Planering och projektering av skogsbilvägar
- Viltförvaltning
- Vattenförvaltning
- Utmärkning av gränser i skogen

Sökande: minst två aktörer ska ingå i samarbetet. Aktörerna kan vara myndigheter, kommuner, landsting, regioner, föreningar, andra organisationer och företag.

Exempel på åtgärder: Samarbetsstödet kommer att kunna sökas via utlysningar. En utlysning innebär att man talar om inom vilket ämnesområde och när du kan söka stödet.

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

3.6. Nya Komet- skydd av skog

Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen i länet satsar tillsammans på att inspirera markägare att själva ta initiativ till skydd av värdefull skog. Markägare ska nu lättare kunna få hjälp med att bedöma värdefull natur på sin mark som kan skyddas formellt. Med formellt skydd menas att ett område skyddas som naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. Som skogsägare känner du din skog och dess värden. Din kännedom är ett värdefullt komplement till Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens kunskap. Detta är en möjlighet för dig som vill vara säker på att din skog finns kvar så att kommande generationer får njuta av den och samtidigt bidrar du till att bevara en värdefull miljö. Dessutom får du ekonomisk ersättning. Detta är en fortsättning och vidareutveckling av vad som tidigare kallades Komet.

[Information hos Länsstyrelsen](#)

[Information hos Skogsstyrelsen](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

4. STÖD SOM SÖKS VIA BOVERKET

4.1. Bidrag för att rusta upp skollokaler och utemiljöer

Många skollokaler är i behov av att rustas upp. Den fysiska miljön i skolan har betydelse för elevernas välmående och deras förutsättningar att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Satsningen syftar till att ge elever en förbättrad lär- och arbetsmiljö och samtidigt minska lokalernas miljöpåverkan. I syfte att göra skolan till en mer attraktiv arbetsplats för såväl lärare som elever och skapa modernare lärmiljöer har regeringen infört ett bidrag under åren 2015–2018 för att rusta upp skollokaler. Från och med den 1 juni 2016 lämnas även bidrag för åtgärder som syftar till att ge barn och elever en förbättrad och trygg lärmiljö som främjar fysisk aktivitet genom upprustning av utemiljöer vid skolor, förskolor och fritidshem.

Sökande: Bidraget lämnas för skollokaler i vilka en huvudman inom skolväsendet bedriver utbildning.

Stöd: Bidrag kan utgå med högst 25 procent av totalkostnaden för de bidragsberättigade åtgärderna. Bidrag lämnas inte för åtgärder som totalt kostar mindre än 100 000 kronor.

[Information hos Boverket.](#)

4.2. Stöd till kulturlokaler

Kulturlokaler kan få stöd till nybyggnad och ombyggnad samt till standardhöjande reparationer, tillgänglighetsskapande åtgärder och energiåtgärder.

Sökande: Bidraget ges till kulturlokaler som ägs och drivs av någon annan än staten. Exempelvis museer, teater- och konsertlokaler, konsthallar och liknande. Lokaler för läns museer är prioriterade.

Stöd: Bidraget kan ges med högst 30 procent av den godkända kostnaden för nybyggnad. För övriga projekt kan bidrag ges med högst 50 procent av den godkända kostnaden

Exempel på miljö- och energiåtgärder: vissa åtgärder för energieffektivisering eller för miljöförbättring, till exempel uppvärmningssystem eller avloppshantering.

[Information hos Boverket](#)

4.3. Stöd till utemiljöer i socioekonomiskt utsatta områden

 Regeringen har beslutat om att under 2016 ge 200 miljoner kronor i stöd till socioekonomiskt utsatta områden för en förbättring av områdenas utemiljöer. Stödet kan till exempel ges för åtgärder som rör lekplatser, ytor för spontanidrott, cykelbanor, parkanläggningar mötesplatser för olika kultur- och fritidsintressen samt byggnadsanknuten konst. Syftet är att stödet ska höja livskvaliteten och stimulera till aktivitet och social gemenskap i dessa områden.

Sökande: Ansökan om stöd görs av fastighetsägaren, tomträtthavaren eller någon annan som har fått fastighetsägarens eller tomträtthavarens tillstånd Boverket får i uppgift att ta emot och bedöma ansökningar och kommer också att hantera utbetalningen av stödet.

Stöd: kommer att täcka max 50 procent av kostnaden för åtgärden.

[Information hos Boverket](#)

5. STÖD SOM SÖKS VIA ENERGIMYNDIGHETEN

5.1. Stöd för energikartläggning i små och medelstora företag

 Energimyndigheten erbjuder ett ekonomiskt stöd till små och medelstora företag för att genomföra en energikartläggning. En energikartläggning innehåller förslag på hur företaget kan energieffektivisera processer och hjälputrustning så att de använder mindre energi. De regionala energikontoren stöttar och vägleder företag i arbetet med att minska energianvändningen.

Sökande: Små och medelstora företag med en energiförbrukning på över 300 MWh per år eller med minst 100 djurenheter.

Stödet: Stödet täcker 50 procent av kostnaden för en energikartläggning med åtgärdsförslag och tillhörande energiplan. Du kan maximalt få 50 000 kronor i stöd. Stödet ska sökas innan energikartläggningen påbörjas. Man kan inte söka stödet om företaget har fått energikartläggningsstöd under föregående stödperiod 2010-2014.

[Information hos Energimyndigheten](#)

5.2. Stöd till studier inför energieffektiva investeringar

 Nu kan små och medelstora företag söka ett bidrag för att göra olika typer av studier inför en energieffektivisering. Stödet ska göra att företag kan arbeta mer fokuserat med energifrågorna, och att de får någon form av start för att planera upplägg, ansvarsfrågor och rapporteringssystem.

Sökande: Små och medelstora företag som har genomfört en energikartläggning som motsvarar kraven i Energimyndighetens energikartläggningsstöd.

Stödet: Små företag med färre än 50 anställda kan få stöd med högst 70 procent av den totala projektkostnaden. Medelstora företag med 50-250 anställda kan få stöd med högst 60 procent av den totala projektkostnaden. Mer information finns hos Energimyndigheten

Exempel på insatser: Bidraget får användas till att göra en djupare analys eller studie och därigenom förbereda en investering, antingen genom att finansiera internt arbete eller att köpa in till exempel extern konsult eller utrustning. Energimyndigheten har identifierat följande områden som man kan söka stöd inom:

- Studier inom systematiskt och strukturerat energiarbete
- Studier inom mätning och synliggörande av energianvändningen
- Studier inom teknikutveckling och optimering av energianvändningen.

[Information hos Energimyndigheten.](#)

5.3. Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning

 Regeringen har gett Energimyndigheten i uppdrag att under perioden 2016-2019 fördela 25 miljoner kronor per år till lokala och regionala aktörer för att bidra till energi- och klimatomställning. Hälften av medlen är öronmärkta för Länsstyrelsernas arbete och hälften kan sökas av lokala och regionala offentliga aktörer genom utlysningar. Pengarna ska användas för att främja att offentliga aktörer samverkar, utvecklar metoder och sprider erfarenheter kring lokal och regional energi- och klimatomställning. Utlysningarna med olika tematiska inriktningar kommer att göra det möjligt för lokala och regionala offentliga aktörer att få finansiering till projekt och finansiering av nätverk inom energi och klimat.

Sökande: regionalt utvecklingsansvariga, länsstyrelser, kommuner och landsting.

[Information hos Energimyndigheten](#)

5.4. Planeringsbidrag

 Energimyndigheten kan ge stöd till själva arbetet med projektansökan till ett EU-program med energirelevans, i form av ett planeringsbidrag. Det kan gälla exempelvis Horisont 2020, LIFE samt fonder som EU:s kol- och stålforskningsfond, RFCS. Beslutet gäller ansökningar till 2016-2017 års utlysningar.

Sökande: Ansökan kan göras av alla aktörer inom energiområdet som är behöriga att ansöka om projekt inom EU:s program med energirelevans. Det kan exempelvis vara universitet, högskola, institut, små och medelstora företag, kommuner och icke vinstdrivande organisationer.

Stödet: Bidraget kan utgöra högst 50 procent av den totala projektkostnaden, så kallade stödberättigade kostnader. Det är alltså kostnader, för att planera, skriva och lämna in ansökan till EU-program med energirelevans. Om den sökande är partner i ett projekt kan bidraget uppgå till högst 75 000 kronor. Om den sökande är koordinator i ett projekt kan bidraget uppgå till högst 150 000 kronor. I de fall då projektet endast består av en part kan bidraget uppgå till högst 50 000 kronor.

[Information hos Energimyndigheten.](#)

5.5. Elcertifikat

 Elcertifikat är ett frivilligt stödsystem till all förnybar elproduktion. Elcertifikaten får du av staten, själva intäkten får du när du säljer dina elcertifikat. Elcertifikatsystemet är marknadsbaserat, vilket innebär att tillgången och efterfrågan sätter priset på elcertifikaten som därmed varierar över tid. För att tilldelas elcertifikat måste du skicka en komplett ansökan till Energimyndigheten samt ha timvis mätning på din anläggning.

Energikällor som får tilldelas elcertifikat:

- Vindkraft
- Vattenkraft
- Biobränsle
- Solenergi
- Geotermisk energi
- Vågenergi
- Torv i kraftvärmeverk

Sökande: Alla som är producenter av förnybar el.

Stödet: Elcertifikaten får du av staten, själva intäkten får du när du säljer dina elcertifikat. Elcertifikatsystemet är marknadsbaserat, vilket innebär att tillgången och efterfrågan sätter priset på elcertifikaten som därmed varierar över tid.

[Information hos Energimyndigheten.](#)

5.6. Elbusspremie

Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att betala ut en ny premie för elbussar. Under 2016 finns 50 miljoner kronor avsatta för elbusspremien, och för 2017-2019 föreslås 100 miljoner kronor tillföras per år till det nya anslaget. Totalt handlar satsningen om 350 miljoner kronor. Syftet med elbusspremien är att främja introduktionen av elbussar på marknaden och på så sätt bidra till bland annat ett bättre klimat, mindre luftföroreningar och minskat buller

Sökande: Elbusspremien riktas till de regionala kollektivtrafikmyndigheterna, eller till de kommuner som de regionala kollektivtrafikmyndigheterna har överlämnat befogenhet att ingå avtal om allmän trafik

Stödet: Exakta beloppsgränser för premien finns att läsa i förordningen 2016:836 om elbusspremie.

[Information hos Energimyndigheten](#)

6. STÖD SOM SÖKS VIA HAVS- OCH VATTENMYNDIGHETEN

6.1. Utlysning av medel till insatser inom fiskevården 2016

 Under 2016 finns det möjlighet för fiskevårds- och miljöorganisationer att söka medel till nationella eller regionala informationsinsatser som främjar fiskevården genom bevarande, restaurering och hållbart nyttjande, särskilt i vattenområden som har betydelse för allmänhetens möjligheter till fiske.

Sökande: fiskevårds- och miljöorganisationer.

Exempel på åtgärder: informationskampanjer, utbildningar, konferenser och kunskapsförmedling.

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

6.2. Utlysning av medel till projekt för små avlopp

 Under 2016 utlyses medel för utvecklingsprojekt inom små avlopp. Utsläpp från små avloppsanläggningar är ett betydande problem, och myndigheten vill därför stimulera fortsatt utveckling inom verksamhetsområdet. Det är det tredje året som vi har haft en utlysning inom området små avlopp. Målet med utlysningen är att inhämta och sprida kunskap och bidra till utvecklingen av metoder som gör det möjligt att minska utsläpp av övergödande ämnen och smittämnen från små avloppsanläggningar.

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

7. STÖD SOM SÖKS VIA JORDBRUKSVERKET

7.1. Havs- och fiskeriprogrammet

 EU har en ny gemensam jordbruks-, landsbygds- och fiskeripolitik för åren 2014-2020. Jordbruksverket är ansvarig myndighet för att utveckla det nya havs- och fiskeriprogrammet. Havs- och fiskeriprogrammet 2014 - 2020 består av stöd för att dels utveckla ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt hållbart fiske och vattenbruk i Sverige och dels genomföra en del av den integrerade havspolitikerna och olika EU-miljödirektiv.

Havs- och fiskeriprogrammet är mycket omfattande, och här lyfts endast de delar som har en tydlig koppling till miljöåtgärder. Men glöm inte bort att många andra stöd har positiva miljöeffekter. Låt miljöhänsyn bli ett självklart arbetssätt i alla former av investeringar och projekt!

Följande stöd med miljöinriktning söks via Jordbruksverket:

Fiske:

- Kompetensutveckling och informationsinsatser inom fiske

Vattenbruk:

- Innovationsprojekt inom vattenbruk
- Kompetensutveckling och informationsinsatser inom vattenbruk

Miljöåtgärder:

- Utveckling av bevarandeåtgärder och regionalt samarbete
- Samla in förlorade fiskeredskap eller marint skräp
- Bevarandeprojekt för att återställa akvatisk mångfald
- Bevarandeprojekt för skyddade områden
- Skydd av havsmiljön
- Öka kunskapen om havsmiljön

[Information hos Jordbruksverket](#)

7.2. Stöd till samarbete

 Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är Länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

[Information hos Jordbruksverket](#)

7.3. Innovationer i jordbruk, trädgård och rennärning - Europeiska innovationspartnerskapet, EIP

Du kan få stöd för att ta fram en ny produkt, en ny metod eller en ny process som har stor betydelse för jordbruks-, trädgårds- eller rennärningen. Syftet med stödet är att genom innovationen nå ökad konkurrenskraft och en hållbar produktion inom näringen.

[Information hos Jordbruksverket](#)

7.4. Lokalt ledd utveckling

Sverige är ett av flera länder inom EU som involverar alla fyra europeiska struktur- och investeringsfonderna i arbetet med lokalt ledd utveckling. De fyra fonderna är jordbruksfonden för landsbygdens utveckling, havs- och fiskerifonden, socialfonden och regionala utvecklingsfonden. Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet för lokalt ledd utveckling för alla fonderna.

I Västra Götalands län finns 8 områden. I varje område kommer det att finnas ett leaderkontor som hjälper till att mobilisera, informera, idéutveckla och ta emot ansökningar. Pågående insatser och projekt kopplas ihop så att det skapas synergieffekter där samverkan mellan privat, ideell och offentlig sektor är centralt inom leadermetoden.

[Information hos Jordbruksverket](#)

[Kontaktlista till partnerskapen som får chans att bilda leaderområden](#)

7.5. Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet är att öka kompetensen hos de som är verksamma på landsbygden och på det sättet bidra till att nå målen med landsbygdsprogrammet. Under den här programperioden är stödet till kompetensutveckling och rådgivning utformat på ett lite annat sätt än tidigare. Du som landsbygdsföretagare kan inte själv söka stöd för kompetensutveckling eller rådgivning, däremot kommer du att kunna ta del av den.

Berörda myndigheter kommer till stor del att upphandla kompetensutveckling och rådgivning av organisationer, företag och föreningar. Men en del verksamhet bedrivs av myndigheter själva. När det gäller upphandlingar är det enligt lagen om offentlig upphandling. Ett annat verktyg är utlysningar. Vilka utlysningar som finns, kommer finnas på berörd myndighets webbplats.

[Information hos Jordbruksverket](#)

8. STÖD SOM SÖKS VIA NATURVÅRDS- VERKET

8.1. Projektmedel för ideella miljöorganisationer

Naturvårdsverket ansvarar för ett bidrag för att stödja ideella miljöorganisationer. Bidraget går till projekt som kan vara för nationellt eller internationellt arbete och bidrar till att uppfylla nationella miljökvalitetsmål eller något av de prioriterade områdena i EU:s sjunde miljöhandlingsprogram. För åren 2016-2017 prioriterar Naturvårdsverket ansökningar inom miljömålsområdena:

- Begränsad klimatpåverkan
- Myllrande våtmarker
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Sökande: Svenska ideella miljöorganisationer kan söka bidrag om de enligt sina stadgar har till ändamål att tillvarata miljöskydds- och naturvårdsintressen. Organisationen ska ha bedrivit verksamhet under minst två år och ha lägst 100 medlemmar.

[Information hos Naturvårdsverket](#)

8.2. Stiftelsen Alvins fond för fågelskydd

Stiftelsen Alvins fond förvaltas av Naturvårdsverket i samråd med Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening. Alvins fond delar ut pengar till projekt som bidrar till svenskt naturskydd, främst fågelskydd. Stiftelsen stödjer småskaliga insatser för restaurering av naturmässiga och kulturellt viktiga fågelmiljöer, insatser för arter med tydlig hotbild och inventering av arter i miljöer där kunskaperna är begränsade.

Sökande: Både enskilda personer och lokala-/regionala och nationella föreningar och organisationer.

Exempel på åtgärder: återställning av hagmarker, öppna mossar, små våtmarker och fisktomma småvatten, röjningar av fågelskär, restaurering av lövskog, inventering av arter.

[Information hos Naturvårdsverket](#)

8.3. Batterifonden

Pengarna i batterifonden kommer från en miljöavgift på bly-, kvicksilver- och kadmiumbatterier som fanns tidigare. Medel har avsatts för information och Naturvårdsverket har fått i uppdrag att fördela bidraget.

Sökande: batteriproducenter

[Information hos Naturvårdsverket](#)

8.4. EU:s Miljöprogram LIFE+

LIFE är ett särskilt finansieringsprogram för EUs miljö- och klimatpolitik. Totalt avsätts 3,4 miljarder euro, motsvarande cirka 30,4 miljarder kronor för åren 2014-2020. Villkoret för bidraget är att det också finns finansiering från annat håll. Klimatinsatser har tidigare inte pekats ut så tydligt som mål för LIFE-programmet. Det är uppdelat i två delar, en för miljö och en för klimat. Delprogrammen har vardera tre prioriterade områden.

Delprogrammet för miljö prioriterar:

- miljö och resurseffektivitet
- natur och biologisk mångfald
- miljöpolicy och information

Delprogrammet för klimat prioriterar:

- begränsning av klimatförändringar
- klimatanpassning
- klimatstyrning och information

Ministerrådet lanserar även en ny typ av projekt som kallas integrerade projekt. De ska vara storskaliga och utgå ifrån en regional eller nationell plan eller strategi. Ett mål är att integrera miljö- och klimatpolicys i andra sektors policys. Därför ska projekten samfinansieras och ha minst en annan finansieringskälla än LIFE-bidraget

Sökande: Alla kan söka. Av administrativa skäl uppmuntrar EU-kommissionen stora projekt. De bör vara i storleksordningen 20 miljoner kronor. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten erbjuder stöd och hanterar ansökningarna i Sverige. Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten hjälper till med granskning av ansökan.

Stöd: > 20 MSEK per projekt (medfinansiering ofta 50%). Varaktighet 2-5 år.

[Information hos Havs- och vattenmyndigheten](#)

[Information hos Naturvårdsverket](#)

[Information hos Kommissionen](#)

8.5. Innovationer för hållbara städer – stöd för spetstekniker och nya systemlösningar

Den befolkningsmässiga och ekonomiska tillväxten i världens städer innebär stora behov av innovationer för hållbara lösningar inom områden som avfall, vatten, luft, byggande, buller, energi och transporter när städer byggs, renoveras och förvaltas. En ny generation av avancerad miljöteknik behöver utvecklas. Den totala omfattningen av planeringsstödet är 68 miljoner under perioden 2016-2019.

Stöd kan sökas för projektering, planering och förstudier för hållbar stadsutveckling med fokus på användning av spetstekniker och avancerade systemlösningar. Stödet får alltså inte användas för åtgärder och investeringar, utan är avsett för planering inför sådana. Stödet ska leda till investeringar i Sverige.

Sökande: Bidrag kan sökas av företag, kommuner, aktörer med regionalt utvecklingsansvar, landsting, organisationer och stiftelser. Dessa ska vara registrerade i Sverige. Bidrag kan sökas av enskild aktör eller gemensamt av flera aktörer. Det kan inte sökas av enskilda personer.

Stöd: Stödet kan finansiera upp till 100 procent av projektet. Medfinansiering kan ske genom att andra aktörer bidrar ekonomiskt eller i form av arbetsinsatser.

[Information hos Naturvårdsverket](#)

9. STÖD SOM SÖKS VIA SIDA

9.1. Kommunikation Globala målen/Agenda 2030

Har ni smarta, roliga, oväntade eller helt traditionella idéer på kommunikationsaktiviteter kring Agenda 2030 och de Globala målen kan ni nu ansöka om medel för det. Syftet med kommunikationsaktiviteterna är att alla i Sverige ska känna till de Globala målen för hållbar utveckling, kunna engagera sig och bidra till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar global utveckling.

Ni kan söka mellan 50 000-300 000 kronor och om ni beviljas medel betalas de ut i efterskott, när aktiviteten är genomförd och redovisad. Endast juridiska personer kan söka.

[Information hos SIDA](#)

10. STÖD SOM SÖKS VIA TRAFIKVERKET

10.1. Stadsmiljöavtal

Kommuner och landsting kan söka stöd för att främja hållbara stadsmiljöer, så kallat stadsmiljöavtal, enligt förordningen SFS 2015:579. Stödet uppgår till två miljarder kronor under perioden 2015-2018.

Syftet med satsningen är att främja hållbara stadsmiljöer genom att skapa förutsättningar för att en större andel persontransporter i städer ska ske med kollektivtrafik. Åtgärderna ska leda till energieffektiva lösningar med låga utsläpp av växthusgaser och bidra till att uppfylla miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Stödet bör särskilt främja innovativa, kapacitetsstarka och resurseffektiva lösningar för kollektivtrafik. Förutsättningar för stöd är också att motprestationer genomförs som bidrar till hållbara transporter eller ökat bostadsbyggande.

Sökande: kommuner och landsting.

Exempel på åtgärder: investeringar i anläggningar för lokal och regional kollektivtrafik, investeringar i anläggningar för nya transportlösningar för lokal och regional kollektivtrafik för att demonstrera och prova dessa.

[Information hos Trafikverket](#)

[Övriga bidrag hos Trafikverket](#)

11. STÖD SOM SÖKS VIA ANDRA ORGANISATIONER

11.1. Världsnaturfondens innovativa naturvård

Världsnaturfonden WWF inrättade under det internationella biologiska mångfaldsåret 2010 en satsning på innovativ naturvård för att främja såväl bevarande av biologisk mångfald som minskade ekologiska fotavtryck. Syftet är att stödja innovativa projekt och idéer som ligger i framkanten och bidrar till värdefullt nytänkande inom naturvården. En vidareutveckling av projekten kan därifrån få stor betydelse för att främja biologisk mångfald och/eller minska ekologiska fotavtryck i Sverige. Det kan gälla exempelvis utveckling av tekniska lösningar, förvaltningsformer, forskning och kunskapsuppbyggnad och fältprojekt.

Sökande: privatpersoner, föreningar, organisationer, myndigheter eller företag.

Exempel på åtgärder: Projekten kan höra hemma inom vitt skilda områden såsom naturvård, utbildning, stadsutveckling, förvaltning, hushåll, konsumtion, energi o.s.v.

[Information hos Världsnaturfonden](#)

11.2. Naturskyddsföreningens miljöfond

Vattenkraftbolag som levererar elenergi märkt med Bra Miljöval ska avsätta pengar i en egen miljöfond eller i en miljöfond som Naturskyddsföreningen disponerar. Varje år avsätter elbolag ett antal miljoner till Naturskyddsföreningens miljöfond som skall slussas vidare i olika miljöförbättrande projekt. Det är viktigt att projekten bidrar till konkret miljönytta och leder till ökad biologisk mångfald. Rena informationsprojekt eller stöd till löpande verksamhet har svårt att få projektstöd.

Sökande: Företag och organisationer kan ansöka om stöd ur fonden för projekt som minskar vattenkraftens skadeverkningar eller projekt som gynnar den biologiska mångfalden i strömmande vatten.

Stöd och kombination med andra bidrag: Bidraget kan kombineras med andra medel.

Exempel på åtgärder: fiskvägar, biotopvård, rivning av vandringshinder.

[Information hos Naturskyddsföreningen](#)

[Information hos Fortum](#)

[Information hos Vattenfall](#)

11.3. Naturskyddsföreningens energieffektiviseringsfond

Alla företag som säljer el märkt Bra Miljöval betalar in pengar till denna fond, som finansierar projekt som minskar elanvändningen i bostäder, industrier eller andra lokaler. Sådana projekt kan antingen utföras av elbolagen själva eller av någon annan som söker pengar ur fonden.

[Information hos Naturskyddsföreningen](#)

11.4. Naturskyddsföreningens investeringsfond

Från investeringsfonden söka pengar för projekt som involverar teknik som ännu inte är kommersiellt etablerad men som är lovande för utvecklingen av en hållbar energiproduktion. Exempel på sådana projekt kan vara sol- eller vindkraft av spetskaraktär, eller mer oetablerade tekniker som vågkraft.

[Information hos Naturskyddsföreningen](#)

11.5. Sportfiskarnas fiskevårdsfond och två andra fonder

Sportfiskarnas fiskevårdsfond

Medel ska kunna delas ut till fiskevårdsprojekt eller projekt som genom forskning eller andra insatser bidrar till utveckling av sportfisket eller sportfiskets förutsättningar.

Sökande: Berättigad att söka medel är distrikt inom eller förening ansluten till Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund. Om särskilda skäl föreligger kan även ansökan från annan beaktas, medlem i förbundet eller organisation med nära anknytning till förbundet.

Abu Garcias Fiskevårdsfond

Syftar till att värna och främja möjligheterna till sportfiske i friska och rena vatten, genom exempelvis skapandet av fria vandringsvägar, restaurering av vattendrag och skydd och bevarande av fiskbestånd, eller fiskebiologisk forskning. Fondstyrelsen ser också gärna ansökningar från projekt som seminarium, undersökningar, opinionsarbete och annat som ökar intresset för fiskevård och förvaltning som gynnar sportfisket. Fonden verkar enligt principen att ge lokala initiativ hjälp till självhjälp.

Sökande: Både enskilda personer, föreningar och fiskevårdsområden kan söka bidrag. Abu Garcia Fiskevårdsfond grundades och finansieras av Abu Garcia, men ansökningarna administreras av Sportfiskarna.

Göte Borgströms stiftelse för fiske- och vattenvård

Har till ändamål att främja vetenskaplig forskning i Sveriges vatten och fiskbestånd med hänsyn till natur, fiskevård och sportfiske. Ansökan skickas till Sportfiskarna.

[Information om alla tre fonder hos Sportfiskarna](#)

11.6. Svensk våtmarksfond

Fondens huvudmål är att skapa förutsättningar för att bevara, återskapa, restaurera och vårda våtmarker för fåglar så att arealen våtmarker av hög kvalitet stadigt ökar i vårt land. Stöd till forskning och utbildning är en viktig del i detta arbete.

Sökande: markägare/ombud/arendator

[Information hos Våtmarksfonden](#)

11.7. Anslag till friluftsliv

Syftet med bidraget är att ge alla människor möjligheter att genom friluftsliv få naturupplevelser, välbefinnande, gemenskap och öka kunskap om naturen och miljön. Naturvårdsverkets fördelar anslaget till Svenskt Friluftsliv som hanterar ansökningarna.

Sökande: Friluftorganisationer kan ansöka om organisations- och/eller verksamhetsbidrag.

[Information hos Naturvårdsverket](#)

[Information hos Svenskt friluftsliv](#)

11.8. Avfall Sverige

Avfall Sverige är den svenska branschorganisationen inom avfallshantering och återvinning och bedriver utvecklingsverksamhet inom hela avfallsområdet. Detta sker genom en gemensam utvecklingssatsning som finansieras av Avfall Sveriges kommunala medlemmar. Satsningen har i grunden en bred inriktning på konkreta utvecklingsprojekt.

Under 2014-2016 sker utlysningar inom främst följande prioriterade områden: förebyggande och återbruk, konsumentbeteenden, råvaror och avsättning.

Sökande: Alla, såväl Avfall Sveriges medlemmar som icke medlemmar.

[Information hos Avfall Sverige](#)

11.9. Vätterns fiskevårdsfond

Vätterns Fiskevårdsfond är en stiftelse som bildades år 1988 av Vätterns Fiskareförbund och Vätterns Fritidsfiske- och Fiskevårdsförbund.

Fondens främsta uppgift är att lämna bidrag till fiske- och miljövårdande verksamhet, fisketillsyn, information samt biologisk och limnologisk undersökning i Vättern och i tillrinnande vattendrag. Fonden strävar efter att ha en bred verksamhet och i första hand stödja angelägna projekt när andra finansieringsmöjligheter saknas eller är begränsade.

[Information hos Vätterns fiskevårdsfond](#)

12. EU-FONDER OCH -PROGRAM

12.1. Interreg-program

De territoriella samarbetsprogrammen (Interreg) handlar om att utveckla samarbetet över nationsgränserna. Syftet är att uppmuntra städer och regioner från olika medlemsstater att arbeta tillsammans och lära av varandra genom gemensamma program, projekt och nätverk. EU:s program för territoriellt samarbete är det viktigaste verktyget för att finansiera den här typen av gränsöverskridande utvecklingsarbete. Sverige deltar i totalt 13 av dessa EU-program. Fokus för programperioden 2014-2020 kommer att vara forskning och innovation, hållbara transporter, skapa en gränsöverskridande arbetsmarknad och främja utvecklingen av miljövänliga energikällor. Vissa program är öppna att söka vid denna texts skrivning, men alla program är ännu inte godkända, så det är viktigt att löpande söka information hos Tillväxtverket och regionen.

[Information hos Tillväxtverket](#)

[Information hos Västra Götalandsregionen](#)

Västragötalandsregionen är en kontaktväg för Interreg-programmen i Västra Götalands län. Västra Götalandsregionen ansvarar för fem EU-program och deltar i ytterligare några.

Interreg Sverige-Norge

Programmet ska genom ett gränsöverskridande samarbete skapa de bästa förutsättningarna för en ekonomisk stark region med en attraktiv livsmiljö. Insatsområden är innovativa miljöer, små- och medelstora företag, natur- och kulturarv, hållbara transporter samt sysselsättning och gränsöverskridande arbetsmarknad.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Interreg Öresund-Kattegatt-Skagerrak

Programmet syftar till att programområdet skall bli ett attraktivt och konkurrenskraftigt område, som kännetecknas av samarbete och hållbar utveckling. De områden som är prioriterade inom programmet är innovation, transport, grön ekonomi och sysselsättning.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Interreg North Sea Region (Nordsjöregionen)

Programmet syftar till att göra Nordsjöregionen till "en bättre plats att bo, arbeta och investera i". Prioriterade områden är innovationer, hållbar miljö, tillgänglighet samt uthålliga och konkurrenskraftiga samhällen.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Interreg BSR Baltic Sea Region (Östersjöregionen)

Det strategiska målet med programmet är att göra Östersjöregionen till en attraktiv plats att investera, arbeta och bo i. Prioriterade områden är att främja innovationer, intern och extern tillgänglighet, Östersjön som en gemensam resurs, samt attraktiva och konkurrenskraftiga städer och regioner.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Interreg Europe (f d Interreg C)

Programmet syftar till att stärka det regionala utvecklingsarbetet genom nätverkande och erfarenhetsutbyte. Det omfattar två huvudtyper av projekt: Regionala initiativ (identifiering/anpassning av ”Good practice”) och kapitalisering (spridning av ”Good practice”). Prioriterade områden är innovation, forskning och teknologisk utveckling; entreprenörskap och små och medelstora företag (SME); informationssamhället; sysselsättning, humankapital och utbildning.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Urbact

URBACT är ett interregionalt EU-program för utbyte av erfarenheter kring goda lösningar inom området stadsutveckling. Det finns två prioriterade områden, ”städer - motorer för tillväxt och jobb” samt ”attraktiva och sammanhållna städer”.

[Information och kontaktperson hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om programmet](#)

Övriga Interregionala program – Espon och Interact

Dessutom finns dessa två interregionala program som handlar mycket om erfarenhetsutbyte, och vi hänvisar direkt till respektive webbplats:

- [Espon](#)
- [Interact](#)

12.2. EUs Regionala utvecklingsfond samt Socialfond

Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden är två av EUs struktur- och investeringsfonder (se vidare under rubriken EU och pengarna). Interregprogrammen ovan är en del av regionala utvecklingsfonden. Men det finns även andra stöd att söka från regionalfonden, bland annat innovationsstöd för en koldioxidneutral ekonomi. Regionalfondens tre insatsområden är: 1. Samverkan inom forskning och innovation, 2. Konkurrenskraftiga små och medelstora företag och 3. Innovation för en koldioxidneutral ekonomi. Även socialfonden har givit stöd till projekt kopplade till miljö.

Västra Götalandsregionen är värdorganisation för det regionala strukturfondspartnerskapet och administrerar dess sekretariat. Strukturfondspartnerskapets främsta uppgift är att prioritera bland inkomna ansökningar till socialfonden i Västsverige och Västsveriges regionala strukturfondsprogram (regionalfonden).

[Information om strukturfondsprogram hos Västra Götalandsregionen](#)

[Information om socialfonden hos Västra Götalandsregionen](#)

12.3.   EEE-F: European Energy Efficiency Fund

Projekt för energibesparing, energieffektivisering och förnybar energi, särskilt i urbana miljöer, finansieras av denna EU-fond. Tre kategorier av projekt finansieras: energibesparing och energieffektivisering, förnyelsebar energi samt urbana transporter.

Sökande: Offentliga myndigheter, företrädesvis på lokal och regional nivå, eller offentliga eller privata bolag som verkar på uppdrag av dessa.

[Information hos EEE-F](#)

[Information hos kommissionen om energistöd och -projekt](#)

13. MILJÖPRISER

Ska miljöpriser vara med i en sammanställning om bidrag och stöd? Varför inte? Man behöver bara göra åtgärden först och får pengarna och äran efteråt ☺.

Kommunala miljöpris

[Borås Stad Re:ward](#)

Borås Stads Miljö- och konsumentnämnds naturvårdspris

Borås Stads miljöpris

[Falköpings kommun](#)

Hjo kommun- miljöpris på gång 2016

[Kungälv's kommuns stipendium för en Hållbar Utveckling](#)

[Lerums miljöpris](#)

[Lidköpings kommuns pris för hållbar utveckling](#)

[Lilla Edets miljöpris](#)

Mariestads kommuns miljövårdspris

[Miljö- och folkhälsopris i Melleruds kommun](#)

[Stadens miljöpris Mölndal](#)

[Skövde kommuns miljöpris](#)

[Stenungsunds kommun](#)

[Tidaholms miljöpris](#)

Vara kommuns bygg- och miljöpris

Vårgårda kommuns miljöpris

Övergripande miljöpris

[Göteborgspriset för hållbar utveckling](#)

[Sjöstjärnan](#)

[Volvos miljöpris](#)

[Föreningens vattens miljöpris](#)

[Nordiska rådets natur- och miljöpris](#)

[Miljöstrategipriset](#)

Känner du till fler miljöpris? Maila anna.ek@lansstyrelsen.se och tipsa!

14. STÖD SOM SÖKS VIA VINNOVA

Vinnova är Sveriges innovationsmyndighet. Deras uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning. Vinnova är en bra ingång för innovations- och forskningsstöd. I länken nedan kan du se vilka stöd som är aktuella just nu.

[Information hos Vinnova](#)

15. EU och pengarna

I och med vårt medlemskap i EU påverkar både EUs politik och stödsystem oss i Sverige. Detta avsnitt är till för att ge en introduktion till EUs pengar och förhoppningsvis göra det lite enklare för er att söka.

De främsta ekonomiska verktygen för att genomföra EUs miljöpolitik är de fem europeiska struktur- och investeringsfonderna, varav fyra berör Sverige (blå rutor i figur 1). De fyra fonderna kopplar i sin tur till olika politikområden. Bidragen delas ut via olika program. Det finns även fristående programsatsningar för specifika områden. För att genomföra EUs miljöpolitik finns det enligt EU främst följande finansieringsformer:

- Landsbygdsprogrammet
- Havs- och fiskeriprogrammet
- Regionala utvecklingsfonden
- LIFE+
- Horizon 2020

<i>De främsta verktygen för att förverkliga Europa 2020 är de europeiska struktur- och investeringsfonderna, ESI-fonderna. I Sverige finns fyra ESI-fonder. Pengarna delas ut i olika program.</i>				
Gemensamma jordbrukspolitiken (GJP/CAP)		Havspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken (GFP/CFP)	Regionalpolitiken (sammanhållningspolitiken)	
Garantifonden för jordbruksstöd (direktstöd)	Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling	Havs- och fiskerifonden	Regionala utvecklingsfonden	Socialfonden
	Landsbygdsprogrammet	Havs- och fiskeriprogrammet	Interregprogrammen	
<p>Dessutom finns fristående programsatsningar såsom: LIFE+: ett särskilt finansieringsprogram för EUs miljö- och klimatpolitik Horizon 2020: EUs forsknings- och innovationsprogram</p>				

Figur 1. Tabell som illustrerar EUs politik och ekonomiska verktyg.

Tillväxtverket, Jordbruksverket och Svenska ESF-rådet har sedan januari 2016 den gemensamma webbplatsen **eufonder.se** med information om de Europeiska struktur- och investeringsfonderna. Via webbplatsen går det att hitta till de stöd som finansieras med hjälp av fonderna. Där finns information om fondernas 27 program, om hur fonderna skiljer sig åt och hur de kompletterar varandra. Eufonder.se förklarar också EU:s mål och Europa 2020-strategins roll i utvecklingen för en smart, hållbar tillväxt för alla. Det är den främsta kanalen för information om EU-fonder i Sverige och deras program.

Regionala utvecklingsfonden stärker regionernas konkurrenskraft och utvecklar näringslivet. Socialfonden förstärker och utvecklar den nationella arbetsmarknadspolitiken. Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling innehåller stöd och ersättningar för att utveckla landsbygden. Havs- och fiskerifonden ger stöd för att utveckla vattenbruk och hållbart fiske. Samtliga fonder ska även arbeta utifrån de horisontella principerna:

- jämställdhet,
- tillgänglighet,
- icke-diskriminering och
- hållbarhet

Mer information om EU-finansiering får du på:

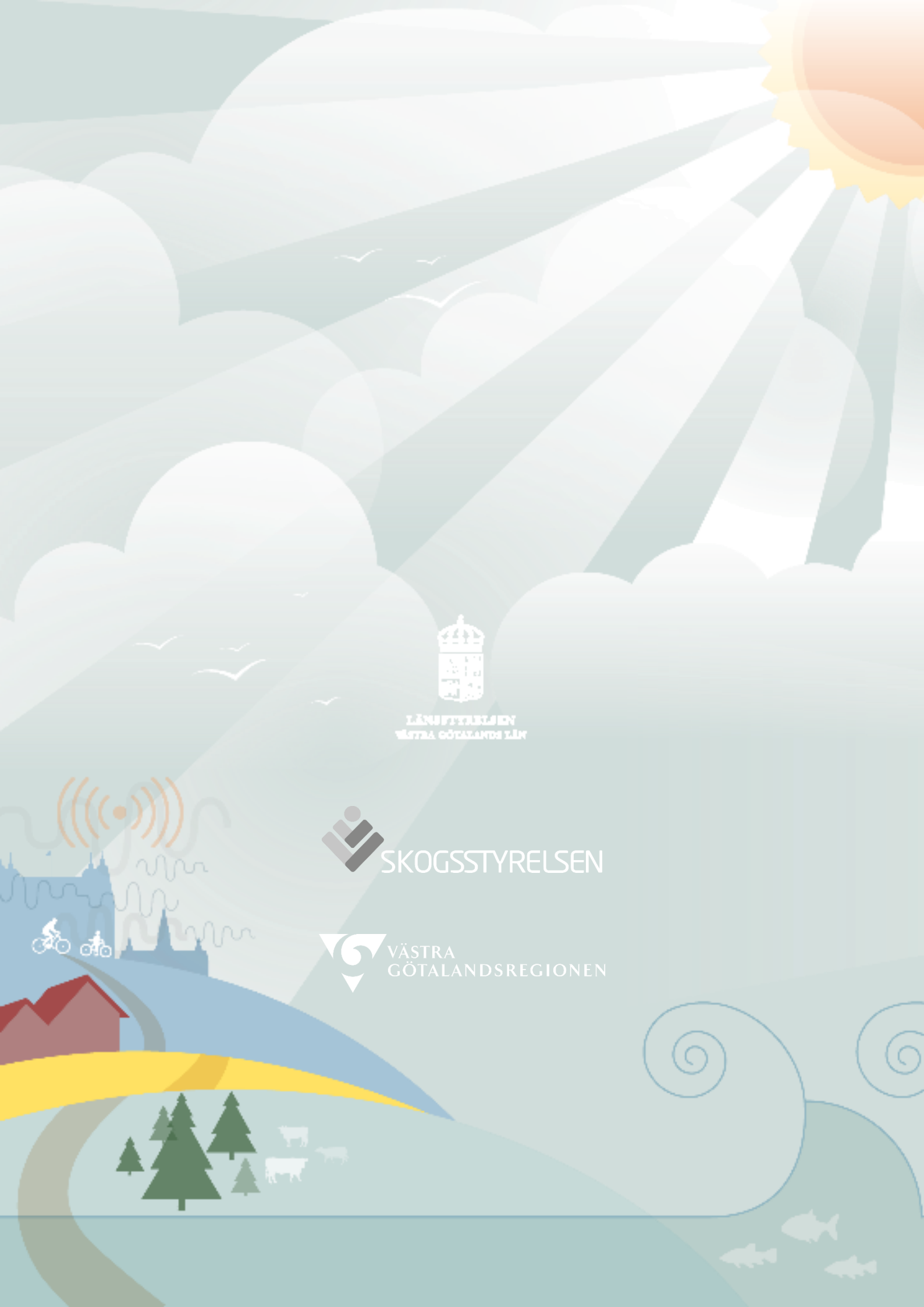
[EU-fonder](#)

[EU-upplysningen](#)

[Information på engelska](#)

[Hur Natura 2000 kan finansieras.](#)

Horizon 2020 är forskningsmedel, och information fås via www.vinnova.se och <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

SKOGSSTYRELSEN

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

